

448

H

158

DEL
B

De Bedriegery

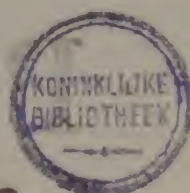
V A N

KW
448
H 158

DE LICHT-VERKEERDE
B O E F.

kluchts-wijs gerijmt

Doo?

I. N. S. L. M. N. S.

A M S T E R D A M;

Doo? Iacob Vinckel, Boeckverkooper in de oude Zelp-Araet/
in de Histo?-schrijver / Anno 1662.

Aen de Lezer.

G*Y die dit leest, en wel doorsiet,
Let op't Bedroch, maer volght het niet,
Schuwt eerder zulke slimme streken.
Verschoont hier in ook mijn gebreken.*

PERSONEN.

Gijs, een Doortrapte Boer.

Freek, een slimme Gaudief, zijn makker.

Lubbert, een oude Gierigaart.

Katlijntje, zijn Dochter.

Krijn, een rijke Boeren Zeun.

Geesje, een Waardin.

AMSTERDAM.

K L U C H T,

Vande

Licht-verkeerde Soef.

Gijs, met een Spâ, uyt.

Die 't werken moe is/ en met leegh gaan 't gelt wil winnen/
Die moet wel handigau zijn/ en dan geen loome zinnen.
O spa je valt te zuur! en 't bzoort dat kost me sweet;
Ik nu/ dooz listen/ al gemakkelijker weet
Te raken aen de splint/ als ploeg en paardt te drijven.
O handt! o pandt! waer mee ik deftig weet te schryven/
Te teek'nen/ na geboort de gier'ge Lubberts schryft:
Geen bondt en is zoo raar als dees/ het is gezift
Apt alle schalkhept; en daar by kan ik bezaten/
In schijn van Edelman/ zijn kindt/ dat toe zou laten
(Indiense byphept hadt) dat ik haar tyn beklaam/
En uyt die liebe Hof het eelste Hoosje nam/
Te lang by haer bewaart: 't verlept/ en zal haest ballen:
Dees' schoone kans verboert mijn zinnen om te mallen.
Ik heb tets byemts bedocht/ en wacht daer op de raadt
Van Freek. Leg daer dan plaagh: 'k versmijt mijn boere staat/
Smijt de Spâ weg: En wordt dan jong eens oudt/ en dan van boers eens edel.
'k Speel lieber haap de grijp als dat ik schaamt'loos bedel/
En 't werken lust my niet. Wel waer of Freekje in
Een gat nou steken magh?

Freek uyt. en slaat Gijs achter op de Rugh, Gijs zeyt

O mijn Fluwelekin!

Ip past wel op jou tijdt/ een uur na dat je zeyde.

Freek. Ja wel baas wie zou van 't zoet werkje kunnen schepden/
Toont hem een beurs. Wanneer de armen krom staan na een stijve buyl?

Gijs. En mijne die is leegh.

Freek.

Ik denk het.

Gijs.

Kom/ ik ruyl.

Freek. Ik niet.

Gijs.

Hoe kom'jer an?

A ij

Freek. De

Freek.

De vismarkt dee mijn stelen;

En doe men zocht na my/was 't mis: onder 300 vele
Zoek daer de rechte man. Ik konner een part /
Wel tien of twalef stark / die daer haer schelmerp
Aptwerken / als de Zon na 't swoelste oort gaet rijzen.

Gijs. Die kunst is nooit 300 fix als die 'k je nu zal wijzen.

Freek. Wat! wilje meer doen als de breek wat quellen?

Gijs.

Ja/

Het gelt zal klommen noch van abondt hier/ 300 dra
Ik krijn 't hups vinden kan.

Freek. Hoe kunj et 300 verzinnen?

Gijs. O dat is al van 't minst/ ik kreegh mijn Geesje binnen/

Het noch veel stimmer trek.

Freek.

Ben jy van 't kindt de daar?

Gijs. Hoe! weetje dat noch niet? 't is nu geleen twee jaer

Dat iker eerst bezocht.

Freek.

Waer haalje al de streken

Van daan? je hebt booz wiss Ezopus boek doorleken /

Of Faustus toover rol /

Gijs.

Hebje het kleedt gekocht /

De Baardt/ en de Lantaarn?

Freek.

'k Hebt in de schuur gebrocht/

Het lept daar al gereedt.

Gijs.

Mendient niet lang te dzaalen.

Wat dat ik booz heb sal 'k je in het kle'en verhalen.

t'Samen binnen.

Lubbert. met een Lantaarntje. uyt.

Die oudt is lust niet veel van dat de jonkhept pozt.

Mijn bzeugde is ten epnd/ en ober al 't my schozt;

De gangh die balt me zuur / en ebenwel 'k moet loopen /

Want licht zoo zit Kattijn en grabbelt in mijn hoopen /

Of zet een hengst op stal/ daer 'k niemandt op betrou.

Waar 's meer lichtbaardighept als by een geple vrou?

De arremoe zoekt list/ en Ljn wou garen krollen /

En komt se achter 't gelt/ zoo raektse licht op 't hollen/

Dat is mijn een'ge zorg/ daarom ik ben beducht.

O gelt! o goude munt/ wat loos ik zucht op zucht /

Om jou aenlokkenbhept/ jy berlet my te slapen /

Apt breeß dat iemant mocht mijn hift komen begapen/

Dit is gestage pijn/en meenighmael is 't weeld' /

Als ik de schijben tel/daer 'k misldt ben mee gedeelt.

Ik planten 't eed'le gelt indien het maer wou wassen;

'k Begraafde my daer in/ soo ik'er op kost passen /

Dat niemant na mijn doot zou stelen dese schat.

Ik zie mijn hups daer al / hier ben ik op het padt /

Ja

Ik sta dit weghje in. de abondt doet me bresen
Dooz vallen.

Lubbert binnen, doch strak weer uyt.

Gijs, gekleedt als Lubbert, met een gemaakte Baart, en Lantaarntje, en Freek, uyt.

Gijs. Daer komt de oude bloet / ik trece hem zoetjes in.
Freek. Daert wel / ik wachtje dan.

Gijs.

Zoo doeje na mijn zin.

Freek binnen.

Gijs loopt tegen Lubbert aan.

Lubb. Is dat geraecht / die boom zoume te ruych doen slupten.

Gijs. Dat 's beter. Blijft wat staan / wilt jou gezicht ontslupten /
En ziet eens wie ik ben. ik zegh noch eens hou stant.

Lubb. 'Hebt een verkeerde beur / mijn dunkt 's hebt misverstant.

Gijs. Du zoek mijn eygen zels / die heb ik hier gebonden.

Lubb. Hoe schemer ik wat 's dit / wie het jou hier gesonden?

Ik loof je bent een dief.

Gijs.

Aijkt me daer by op an.

Lubbert licht met zijn Lantaarn, Gijs doet ook zoo.

Lubb. Lantaren dient me doch.

Gijs.

Die toont me nu de Man

Die 'k hebben wil.

Lubb.

Hoe is 't! ik word tot brees bewogen /

Ik loof het is mijn geest.

Gijs.

Je bent niet heel bedrogen.

Lubb. Ik zet mijn slonsje neer.

Gijs.

Dat selbe doe ik ook.

Lubb. Och / help / wat gaet mijn aen dit is booz seker spook.

Ik loop.

Gijs.

Ik alsoo hart.

Lubb.

Ik sta.

Gijs.

Ik houje staende.

Lubb. Wat drommel hebje booz?

Gijs.

Hier is al by wat gaande.

Lubb. 'k Besweerje gaet van hier / by Lucifer te hier.

Gijs. Ik wijhje niet een zier / noch schrik booz jou getter.

Lubb. Wertrekt na 't helse byer / waer van je zijt gekomen.

Gijs. Niet eer / booz dat 'k jou heb tot reys-broer mee genomen.

Lubb. Sint Joris helpt me doch / en steekt me dese draak.

Gijs. Ik zet jou liever op een barrenende haak.

Al ij

Lubb. Wie

Lubb. Wie ben je?

Gijs.

Een qua geest/gelykenis na d' uwe.

Lubb. Och/ komje upt de Hel zoo mach ik je wel schutwen /

Ontloopen kan ik t niet. Wat hebje met my deur?

Gijs. Jou ouwe tape hupt te spijk ren booz de deur

Daer Plutoos zetel staet/ ten toon van gler'ge vrekken.

Lubb. Ik bid gena! wouje mijn zoo de hupt afstrekken?

Hy knielt. Soo was ik heel geschent. Wat eysje booz een zoen?

Gijs. Jou schult is al te groot: Of je most boozt voldoen

Het geen ik nou begeer/ en zonder langh te temmen /

Of booz eerst zou ik jou het leven strax benemen.

Lubb. Peen/liebe Geest of Spook! eys maer warje begeert.

Gijs. Ik wil dat Ijnise by zal zijn/ en onberheert /

Die ip tot noch toe hebt altydt in hups besloten.

Lubb. 'k Beloofje ik sal het doen.

Gijs.

Dan zulje boozt ontblooten

Jou schat / en laten al jou kisten open staan /

En soo gerustelyk na bedt toe slapen gaan.

En dat maar booz een nacht/ om 't gler'ge hart te temmen.

Lubb. Och/ 't is te veel! ik schijn in tranen schier te zwemmen.

Mijn schat soo onbewaert te laten staen/ zoo bloot?

Gijs. Ontseghje my die bee/ soo troostje zelfs de doot.

Sa boozt gy ouwe bloedt.

Lubb.

'k Beloof 't ik zal je eeren /

Ep laat my gaan / ik zal voldoen al jou begeren.

Gijs. Doet dan jou eedt daer op.

Lubb.

Ik sweer 't by d' Ezels myn/

By 't staartje van de Swaels/by d'oogen bande Hpl/

En by mijn groote baart/ op 't Spanjaarts afgenomen /

En moet mijn leven nooit in jou geselschap komen /

Indien ik hier in fael/ of niet gehoorzaam ben.

Gijs. Onthaelt jou Dochter wel/ of andersints ik schen

Mijn kilaubwen strax aen jou.

Lubb.

Ik sal gehoorzaam wesen.

Gijs. En zoo ip 't niet en doet zoo mooghje t'abondt bresen:

Ik schep toch niet van d'aerd' booz dat ik ben voldaan.

Lubb. Ik sal 't warachtig doen/ ep! geest laet my maer gaan.

Gijs. Dekt toe: zoo zie je niet waer 'k ben van daan gekomen.

Dekt hem met zijn rok, en maekt mijnen van Toovery.

Sa oude Tooberes/mijn op jou rugh genomen /

Daer repzen wy weer heen.

Gijs binnen.

Lubb.

Is hy al wegh? o neen!

O ja/ik ben al by/ de dupbel die is heen.

Ik loop zoo boozt na hups hy mochtme aers berzellen.

Hy sluyt de deur op, en loopt verbaest binnen.

Lijn-

Lijntje, met een Markt-Emmer en Kan, uyt.

Wat fratsjes heeft de grijn my daar niet gaan vertellen
Van zijn gelijke dzoes / hoe hy hem heeft geplaagt.
Die heeft nu uyt ons hups de gter ighet gejaagt.
Hoe komt hy nou dus milt? het mach wel dat hy beeg//is:
Hy schaft zoo rijk'lyk/ik geloof 't met hem geen deeg//is;
Of het moet waer zijn dat hy my daar heeft gezept.
Nou dese Ducaton wel fraeptjes aangelept/
Dooz wijn/booz lelik're kost; maer ik most niet vergeten
Wat slaaphrupt booz een blank/ en dat dan/ onder 't eeten/
Hem in de pap gebaen / zoo slaept hy wel gerust/
En steurt niet onse bzeugd' / wanneer my Gelhart kust/
Die frisse Edelman kost nooit hy my geraken;
Maer 'k meen booz hem wel haest een bzepe plaets te maken/
En laten hem nu in/ daer 'k eertijds/ dooz een rupt/
Zijn minnebezelen kreegh/ en sineet de mijne uyt;
Ik heb hem tijdt gezet; dat is van abondt/heden
Ontfangh ik zoetigheyt/ van zulke zoete leden/
Waer mee mijn trooster is begaest/ och waerde! waert
Op al ik weet wel waer! niet in de hoek van d'haert/
In bestebaers hughplaets / maer met my op de beeren.
Doch 'k mach my spoepen gaan/en strakjes weder heeren/
En helpen d'oude sul na bedt/ en spelen dan
Mijn hartje springt eens op nu 't u gebeuren kan.

Lijntje binne

Krijn, uyt, daer na Gijs in Lubberts schijn.

Maar ga ik nu na toe daer wat gesnakt zal wezen?
Maer vind ik 't selschap best/tot Lubberts/of Jan Keesen?
Dat is zoo haggelijch; Ik mach na Geesje gaan/
Die heeft in 't vat daer men zijn doost mee kan versaen.
Goedt bier is beter als een Karmemelks zoopje:
Ik hou niet van dat turg/ het geeft geen kracht/en 't loopje
Te schraal'er deur; o'neen/ 't is best een franse teugh/
(Ik laet het dunne sop booz onse groote zeugh)
En matigh aengepooit en kan my niet beel schaden.
Gijs. „ Daer is de man al zelfs/ 'k moet me niet langh beraden/
Maer treden stout'lyk aen. Wel Krijn/ 'k wensch 'een goet jaer.
Krijn. Goen abondt Fijnman/ heb ik jou noch hier nie daer!
Hoe ben je al gestelt/ ben je noch flux/ en wakker?
Gijs. Naa mijne ouderdom ben ik noch kloek.
Krijn. Wat pleeghje ook een baes te wesen/ in jou tijdt.
Gijs. Dat laet ik nou aen jou/o weel'ge zeim! je zijt

Nou

Nou in jou beste jeugt/ en 't eelfte van jou leven.
 Ik moet de werrelt nou al haest een fchepbzief geben.
 Krijn. Dat meenje loof ik niet : je houdt te veel van 't gelt.
 Gijs. 't Is my hartfeer genogh/ dat het my noch zoo quelt.
 Krijn. En lykewel valt het byp zoet daer in te handelen.
 Maer waer wil ip in d'abontfont na toe gaan wandelen?
 Gijs. Zoo recht na jouwent/ toe ik heb aen jou een bee:
 Of je booz my niet hebt byf- hondert guldens ree /
 Om die op Interest te nemen/ booz een jaertje?
 Krijn. O ja. Maer tegen hoe veel renten/ zegh mijn baertje?
 Gijs. Wel bande hondert vier zal ik jou geben.
 Krijn. Kom/
 Geef ip me een briefje/ 'k salje boozt tellen de fom.
 Gijs. Ik ben te vreen. Ik moet een bypker landis betalen /
 En kom in Cas te hoort.
 Krijn. Ik sal 't jou strax gaan halen.
 Kom volgme/ om datje bent een fraepe baes/ zoo moet
 'k Een baemje op dit werk uptschieten/ is 't niet goet?
 Gijs. O ja / 'k heb grooten dorst.
 Krijn. Wy gaan dan strak na Geesje
 Gijs. Hoe is 't met d'onbesturbe Weeu/ en met het weesje?
 Krijn. Kael/ en gesont.
 Gijs. En hy ziet niet eens na haer om?
 Krijn. Hy is op 't hasepad. treedt an.
 Gijs. Zacht wat/ ik kom.
 t'Samen binnen.

Lubbert, verbaest, uyt.

Och! waer of Lijntje blijft? zy mach een pzaarje maken /
 En laat my hier in vrees: want staeg komt me genaken
 De geest van Plus/ zoo ik my altydt booz staen laat.
 Och! ik ben zoo ontfelt; Ziet daer/ ik weet geen raadt/
 Indienze langer toeft : in hups kan ik niet duren.
 Moetse nou jupst gaan labbekaliken by de bureu /
 In zulken vegen tijdt als 't met my is gestelt?
 En 'k moet te vreen zijn/ of zy my noch langer quelt :
 Zoo 'k op haar kijf/ zoo zoegh ik booz den outwe ntker.
 Wat zach ik aen mijn zelf/ o Sinte Joost/ ik schrikker
 Weur als ik om denk ! de droes in mijn gedaent ;
 Doch 'k hoop ik zel hem haest hier hebben uptgemaent /
 En 'k zal van dese nacht in een suur' appel byten.
 Maer dat 'k mijn schat ontfupt / zal ik niet luptskeels krijten /
 Noch hangen 't onse Lijn van abont niet aen 't ooz /
 Of 'k weet dat ik daer van een groote part verloor:
 Z' is zoo wat handegau. Och/ wat booz ik booz de boomen!
 Lijn uyt. Zou my de boose geest wel weer besøeken komen?

Lubb.

Lubb. verschuyt zich. Waer bergh ik my van breeg! ik ben in groot gebaar.

Lijn. Wel hoe is 't/ wordje mal? of is het hoofd onklaer?

De klap moet zijn gesneen/ die quelt jou liebe Daartje.

Gerard. Ben je het Lijntje hint: ik tril en beef.

Lijn.

Lubb. drinckt. En dynck eens hartig wijn/ zoo wordje weer haest fris. Bedaartje/

Lubb. Mijn dunckt de boose Geest altydt onrecht my is /

Het hups was my te nau/ ik most de rupmte kiesfen:

En quam hy eens weer hier ik sou mijn lijf verliefen /

Zoo heeft hy my gedreghyt.

Lijn.

Lubb.

Hoe/droomje noch al?

Neen/

Och/ was het droom geweest! maer in 't aenzicht en le'en

Was hy my heel gelijck / en wou my mee gaen slegen

Da't Dagebier.

Lijn.

Al langh genoegh daer van gepepen.

Ziet wat ik heb getocht/gezoon/gebzaen/en wijn:

Kom in/ berzet jou breeg/ en laet ons broolijck zijn.

t' Samen Binnen.

Geesje, met een Stoel, uyt.

'k Moet wat beur zitten gaan: hy 't volck daer is het leven;

Bergaap ik wat mijn tijdt daer leyt niet aen bedreben.

'k hael mijn napen / met het kindt en wiegh daer hy /

'k Heb nu geen gasten en ben van het tappen by.

Sy gaet binnen, en haelt haer naykussen, met het kindt inde
Wiegh, en komt voort weer uyt.

Sus/sus mijn klepne schaap/nou luyck ereps aen't mammetje /

Sy buyght haer over de Wiegh.

Hoe krijt mijn kindtje zoo? dat toe de pram / mijn lammetje /

Dynck nou zoo veel 't je lust/en slaapt dan eensjes uyt /

Is 't kindtjes bukhje zeer/ dat het zijn mondtje sluyt?

Neen/neen/ klaes baakhje komt. Ik ben al moe van 't bukken

Dus ober de wiegh heen; hy houdt al op van zuppen.

Ik moet nou eens/ met ernst/ wakker aan 't napen gaan /

En wiegen 't hint in slaap; en dan mijn werk edaen /

De luyers uyt gespoelt/ die 'k schoontjes uyt moet wzingen.

Ik mach eens helder op mijn eppen liedtje zingen.

B

Geef-

Geesje singt, naayt, en wiegt met haer voet.

Toon: 'k heb menigh Pint, en, kan, &c.

1. **W**at toont de min al kracht!

Ik heb het zelfs beproeft,

En acht het voor geen kluchjes;

Ik raekte, t' onbedacht,

In lust, die my bedroeft,

En loosen doet veel zuchjes.

Wat baert een vreugd' verdriet,

Sléchts lekkerny in schijn,

Maer als men 't recht in siet,

Soo is 't een quaedt fenijn.

2. Een loose gast, niet trou,

Beloofden, op zijn eedt,

(Mocht hy my maer bekoren)

Te maken my zijn vrou.

Maer hy zijn plicht niet deed,

'K heb d' eer en 't lief verloren;

Een levend vruchje kwam

Van zijn bedrieglijckheyt,

Doen hy mijn maagdom nam,

En my dus heeft verleyt.

3. Ik was niet zoo volmaekt

Da' ik de weelde kon

Op swakke beenen dragen:

Hy hadt mijn wel geschaekt,

Doen hy my overwon.

'K mach mijn ellend' beklághen,

Maer echter baat het niet:

Ik blijf hier doch alleen,

Verzelt met 't geen gy ziet,

Tot troost in mijn geweën.

4. Ik leef in hoop, en 'k ly;

'K verfoey mijn geyligheyt,

En zijn gepronkte reden.

Die valshart vlucht voor my,

En kiest de veyligheyt.

Mijn zuchten noch gebeden

En helpen hier niet in;

Och! 't is mijn eyghen schult.

Her proeffstuk van mijn min.

Is, tot mijn leedt, vervult.

Daer wort van Binnen geklopt.

Maer hoor ik geen geklop? o ja/ ik moet me spoen/
Het schijnt ze hebben haest/ ik zal gaen open doen.

Geesje

Geesje doet de Deur open, Krijn, en Gijs
inschijn van Lubbert, uyt.

Geesje. Genabondt Vriendjeg/wel wat Windt komt jou hter wepen?

In hoe langh heb ik jou niet gezien met jou bepen?

Krijn. Ja Geesje dat is waer/ 'k heb wat te doen gehad.

Hoe daerje roosje/ hebje nou goet bier in 't bat?

Gees. O ja / 't is bet/en bars/ ik zel zoo boozt gaen tappen.

Gijs. Ik heb in langen tijdt de han niet hoozen klappen.

Krijn. Hoe komter datje niet / altemets/ mee en gaat

Een pyntje slikken/zegh?

Gijs.

Maer hooz/ mijn groote maat /

Ik heb een Paart op stal/en dat moet ik bewaren:

Daer komen te mets een deel wilde hepngsten waren/

En spoken om mijn Hups/ zo loopen haer vast moe/

Maer hoe zo 't stellen aan / zo komen daer niet toe.

Krijn. Al verzorgh je jou hups zoo vast/ met sterke sloten/

Jou kindts juweel kist kan men lichtlijch open stooten/

't is in een korte tijdt geklaart/ mijn liebe man.

Wat zegh je heeft men 't quaet eermen 't vermeestren kan?

Gees. Dat is jou outwe praet.

Krijn.

Je kunt het ons nou zeggen/

Je hebt nou recht verstant / en weet van 't onderleggen.

Gees. 't vergeet mi booz de tijdt.

Krijn.

Is 't waer! mijn liebe moer/

Hoe staet het op die plaets?

Gees.

Wat byldme dese Boer/

Swijgt van die praet/en laet de Gotterdammer binnen.

Krijn. Het geltje een reps/ hou daer.

Gees.

Val wakker aen het ninnen/

Zoo gaet de ploegh het best/ o Krijn/ ik zie dat graegh/

Je komme niet te veel/ al kwamje alle daegh.

Krijn. Maer hooze niet weer van jou Wyper/troetelsalje?

Gijs. Wat was 't booz een die jou bestrupft heeft?

Gees.

't was een brakje.

Gijs. Hoe was 't een boodtsgefel/en laet je jou in schandt

Gees. Je heeft mi trou beloofd/ 'k heb schriften van zijn handt.

Krijn. Daar beegmen 't gat an/ dat het nou niet te bedupen;

Je hebt het kindt/ en je zal licht aan de windt brupen.

Gees. Het heeft het al/ 't is nu gedaen/ te laat bedocht.

Hoe zitje dus en leyt/wie hebje 't nou ezocht?

Krijn. Hou daer buut Lubbert/ zoo een halfje zal 't je gelden.

Gijs. Ik dankje.

Gees.

Sep maer an/ je komt doch hter zoo zelden.

Wat zoo/ je steent. Ik kom jou strax weer samen by.

Krijn. My dunkt je houdt niet veel van d'eedle stemperp.

Gijs. 'k Sou 't meer doen/ maer de zorgh die doerme binnen blyben.

B j

Krijn:

Krijn. Wep/ zoo een fraepe teugh die doet de zinnen stijben.

Houdt daer/ doet me beschept/ en pooit eens louter an.

Meugie jou kan niet up? hoe is 't dus liebe man?

Gijs. 't Is met my al gedaen/ mijn krachten my begeben.

Gees. En wouje lijke wel noch garen niet wat leven?

Gijs. Wel ja/ of neen/ ik word te eubelijh geplaegt:

Dan leyt de houwe sicht my door het lijf en laegt/

Met een benaude borst/ dit lichaem staegh gekwelt// is/

En 't steenachtigh grabeel dunkt my daer by verzelt// is;

Dat doet dat ik wel wensch te leggen in het graf;

Maer een zaak trekt me weer van 't doodlijch sterben af/

Dat is: ik ben beducht/ als ik kom t'overlijden/

Een ander kalis met mijn goet hem zal berlijden/

En spelen helder op van 't langh bespaerde gelt.

Zoo dza als onse Lijn in bypheyt is gestelt/

Zal zy 't met d'een Lichtmis/ of d'andze Deugniet/wagen.

'k Heb langen tijdt die smart al op mijn hart gedragen/

En dat 's een groote vrees/ die 'k loof dat zal geschien.

Maer 'k zeghie/ mocht ik up de doodt dan weer opsien/

En zach dat zy van 't goet zoo lustigh slempte en teerde/

Ik weet ikse te deegh wel wakker eens offmeerde.

Lang verkrege schat! wat maek sy 't hooft al moe.

Dou vylenden 't gaet jou wel/ ik moet na hups weer toe.

Krijn. Hou/heerschap Lubbert/ noch een dronkhe eerwe schepen.

Gijs. Geesje loopt tap dan dza/ ik durf niet langer bepen.

Gees. Hoe hebje zulken jacht?

Gijs. Ep liebe tap doch dza:

Het is mijn tijdt dat ik na hups toe eeten ga.

Krijn. Vreesje datter een Paap in Lijntjes tempel// is?

Gijs. De zorg is datt'r een aer ober mijn dzempel// is.

Gees. Drink up mijn zoete daer/wel moet het jou bekomen.

Je moepte al te veel/ je moeder 's nachts van dzoomen.

Gijs. Dou goepen nacht/ sy blijft/ niet waer Krijn?

Krijn. Ja 'k/ goe nacht.

Gijs binnen.

Gees. Het heplge krups na hem. Wat/ laet die wintbupl loopen.

Wat wil die outwe vzek nu booz dat gelt weer hoopen?

Waer haelt sy dit van daan?

Krijn. 'k Hebt hem op rent gedaen.

Gees. Alweer van jou! wel Krijn/ zoo rijk/ hoe kom 'er aan?

Krijn. Mijn besje het alrijdt wel booz mijn zorgh edragen/

Ik was haer Liefste zeun. Op 't leste van haer dagen/

Doe z' op drie bienen gingh/ doe zepze/ 'k seghie Krijn/

Zoo in wel deugen wilt/ onthoudje van de wijn:

Een teugh-ure wep is beter/ en gesonder;

Zoo blijfje spaarsaem mee. en ik niet stercht/ ik konder

Fraap doeken/ als ik maer mee aande/ dat sy sprak.

En

En als sp' mp somtijds een moop stuk gelts toe stak ;
 Dat 's in mijn spaerspot, zep' h/ een van mijn dikke dupten /
 't Behaegd' haer wel. En nouse is onder de klupten /
 Heb ik een moope som ebonden in een doek /
 Die dubbelt zaem eknoopt / upt d' alderbuplste hoek
 Die in haer kasje was/ haeld' ihse te verluchten.
 'k Loof dat het roestigh gelt soo zeer niet zal verzuchten /
 In mijn beurs/ als in sulken dupstere bedwangh.
 Lustig op/maekt goet eier/ dat is altijd mijn zangh.
 De outwe zupnige/ besparen 't booz de jonge
 Verquistige/ die 't gelt wat laten ongedwongen.
 De jeugt/ en bzeugt moeder doch eensjes upt/ en zoo
 Zep' 't Wijs ook/ en sp' sprongh ter vlucht ober een stroo.
 Hey ! laet nu rondt staan/ alle daagh kan me niet droomen.
 Gees. Van droominge ben sp' (soo 't schijnt) niet afgekomen.
 Krijn. Neen seker/ 'k loof mijn vaer die waekte/ toe sp' mp
 Toestelde.
 Gees. 'k Meent soo niet. Hoe wepnig (Krijn) deugh sp'.
 Krijn. Hadt 'k wat gedocht/ ik hadt lang inde pot esteken /
 Maer hooz / ik hebje wat in 't heymelijck te spreken ;
 Laet ons na acht'ren gaan/ en flootme daer wat vper
 Geesje. Wat wilje zeggen? niemant hoozt het/ zegt het hier.
 Krijn. Ik val wat hooztig/ ziet/ ik moetme wat verwarmen /
 En weet geen beter vier als in jou blanke armen.
 Gees. Weggh geh/ je loopter mee.
 Krijn. Neen toch niet/ 'k moet dees' nacht
 Hier blijven.
 Gees. Nou/ ik hadt zulx niet van jou verwacht.
 Krijn. Zie Geesje dat 's booz jou / durfje het met mijn wagen ?
 Gees. Het loht soo. 'k Sel het doen/ al zou ik het beklagen.
 Krijn. 't Is troostelijck eseyt/ daer op soo smaekt een kus.
 Ik brandt schier.
 Gees. 'k Wedt ik haest sou dzooge brandt wel blus.
 Wilje dat ik u dien en help na u behagen ?
 Krijn. Dat soek ik.
 Gees. Helpme dan dit goet na binnen dragen.
 Krijn, en Geesje, met al haer goet, binnen.
 Gijs, als een Edelman, en Freek als zijn Lakkay, yt.
 Gijs. In toont te wonder wel. Hoe past het mp/ sech Freek ?
 Freek. Heel aerdig. Host 'k je niet/ 'k sou zeggen/ dat je leek
 Beter een Edelman / als die de ploegh gaet drijben.
 Gijs. Ja om groot verschil / en willen wy niet kypen.
 Hebje het koper gelt al inde zak gedaen ?
 En 't andje wegh gepackt ?
 Freek. O Ja / ik ben bela'en
 Met Sweedse Penningen.
 Gijs. Die zullender/ haest vliegen:
 Hier

Hier mee meen ik statijn van abondt te bedriegen/
En stoppens' in haer handt (want zy heeft half een gons)
Ik maek haer wijs dat het zyn zilbze ducations.
Freek. Een schoon gelijkenis/ een otter by een puyfse.
Gijs. Of vaer niet is te bedt? ep luyfster eens/ en ruyfse
Een klare lucht?

Freek. O neen/ik hoor noch geen gewach.

Gijs. 't Berlangh al na de vreugd/'t wou dat ik haer al zagh.

Wanneer ik haer omhels/ zoo hupje fraeptjes snappen/

Da binnen/nienant zal u op het stuk betrappen.

De hiften open staan/neemt watje dragen kunt.

Freek. O! hoe verlangh ik al wa zulke goude munt.

Gijs. En berghet het dan zoo langh tot dat wy samen deelen.

Maer sweert my/opje hals/datjer niet van zult steelen.

Freek. De beul die knooptme op/indien ik sullix doe.

Gijs. Stelt oock dat niet in't werk:want zoo ik het vermoe /

Zoo raekje levendig niet weer upt dese handen.

Freek. Indien ik het maer docht/ ik wou veel lieber branden.

Gijs. Speelt my die parten niet.

Freek.

O neen baes.

Lijnuyt.

Gijs.

Du berep

Jou/om een uur of twee te spelen hoor lakhiap.

Daer komt mijn zoetste vreugt. Genabont/liebe leben.

Lijn. Zijt welkoom Gelhart. 't ben gereet om't op te geven/

Indien jy mee brengh/datje my langh hebt beloofst.

Gijs. Mijn Dienaer geeft mijn't gelt/en vertrekt strax. geloofst/ Freek gaet

Op zult/in dese zak/hondert Ducations binden.

aen een zy.

Lijn. Heb dank: hoor eens/wat dat ik heb gaen onderwinden.

Om u't onthalen/op het zachte ledekant/

En dat den ouden niet mocht steuren onse brandt /

Heb ik hem inde kost wat slaaphuyt ingegeven.

Gijs. Dat is een goede bondt! mijn lief/mijn waerde leben!

Omhels my.

Lijn.

Kus my.

Gijs.

Wel bedail'ge maegt/vollist.

Gijs omhelt Lijntje, onderwijl snapt Freek achter haer heen in huys.

Lijn. Mijn waerde komt gy noch/ik hadt het niet gegist.

Gijs. Zoudt ik mijn liebe lief dan kunnen zoo vergeten?

Lijn. 't Is dupster/volgme na.

Gijs.

Ik zal de wegh wel weten /

En bindse by de taff; Ik haek na't soet genot /

En bangh de stozin strax aen/ op't nooit verobert slot.

Gijs, en Lijntje, binnen.

Freek komt met eenige zakken met gelt, al tortsende, uyt het huys.

Ik kan de vracht niet langer dragen/ ik moet zitten.

Hoor/ hoor hoe klinkt den hup. Nou meugebe weer hiften.

Ik sal je met der vaert gaan halen upt de schuur

Een

Een Straetsbaerder/ zoo balt my 't dragen niet soo zuur.
Legt daer zoo langh bedekt/ ik sal jou niet begeben.
Maer komje strax weer by.

Hy leyt het gelt aen een hoek, gaet binnen, en komt strax weer met een kruiwagen uyt.

Zoo wensch ik langh te leven!

Hou noch een tocht gedaen/ en dan na hups gekrupt.

Binnen, en strax weer, met eenige sakken met gelt, ten huyze uyt.

Wat soo/ nu heb ik hier het beste deeltje uyt.

Maer dat het haest verkeerde Gijnsje meent/ dat Freekje

Hou booz zijn moeyte niet wat hebben wil/ o leekje/

Ben je soo slecht/ de eene helpt booz my/ dan zel

Ik d'and're helpt niet jou noch deelen. Zoo is 't wel.

Dat leyter op/ nu boozt/ eer in 't iemaedt na komt speuren

Maer 't is te duyster/ dat sel my hier niet gebeuren/

't Is meer als middernacht/ en 't hupsje staet niet beer.

Ik spoep mijn dan/ en mach dat ik haest weder heer.

Freek al kruypende met het gelt na binnen.

Gijs, en Lijntje, zien uyt het venster.

Gijs. Mijn dunkt de Zon die rijst/ mijn lief ik moet vertrekken.

Lijn. Hier is doch geen gebaer/ niemant zal jou ontdekken:

Ep! en verlaet my doch zoo haestigh niet.

Gijs.

Was je al op?

Hou jongh'!

Lijn.

Wacht wat/ bedwingt daer van u tongh.

H Dienaer isser niet.

Gijs.

Op dient niet lang te toeben.

Lijn. 'k Bidt schepdt soo haestigh niet of je soude my bedzoeben.

Gijs. Mijn lief/ ik loop gebaer/ 'k wet hier sal steut op staen.

Lijn. Ep hartje rust jou hooft/ laet ons weer leggen gaan.

't Venster toe.

Freek uyt.

Een sweetje lieper op dooz al mijn lastigh slaven;

Maer eventwel 't is nu in een behouden haben/

Bepligh geraekt. De helpt die is booz my alleen.

Hou mach ik weer na onse jonker toe gaen tre'en;

Als wy geschepden zijn/ en hy meent te vertrekken/

Zoo zal ik eerst mijn groote rijkdom gaen ontdekken;

En peuren/ met dat gelt/ na d'een of d'ander meyt/

Die goeljk is van myn/ en graegh eens onder lept/

Wanneerse schijben ziet. O 'k hou zoo veel van 't malen.

Dat ik bedzeben heb kan ik niet al verhalen/

Ik kan die kunstjes sijn/ en bender handt-gau by/

En hou te machtigh van 't gebzet/ en slijkerp/

Dat is mijn bzeugt/ dat kan dooz hart en nieren dzingen.

't Wyl ik hier sta alleen/ mach ik eens op gaen zingen.

Freek

Freek zinght.

Toon: Spanjaerts Baler.

En Pijntje uyt te slikken,
En likken, dat kan
Ik aerdigh wel beschikken,
En zoo doorgaen voor een man;
En by een mooye Trijn te zijn,
Wanneerme wroet, dat doet
Vergeten al mijn smart en pijn.
O't snobb'len valt zoo zoet.

Dat's helder. Maer mijn dunckt ik hoor daer tot wat lieden?
Ik zou de liefjes door mijn zangh wel wakker maken
Daer komter een die 't Hooft steekt door het venster gat.
Gijs, en Lijntje, in't venster.

Gijs. Mijn lief het is mijn tijdt.

Nch/upt verkozen schat!

Lijn.

Onttrek ip my dan al mijn tijdt verdoef?

Ja hartje/

Gijs.

Hier na kom ik wel weer genezen eens jou smartje

Lijn. Komt als je wilt/en houste woordt.

Wel. Olydter/

Gijs.

Maer benje/ wachtje al?

O Ja mijn Heer/ 'k ben hier.

Freek.

Gijs. Nu lief/ 't is schepdengs tijdt/ ik bidtje blijft maer leggen/

Ik zal wel komen upt.

Moet ik daer wel dan zeggen?

Lijn.

Gijs. Ik breeg dat iemand my mocht zien/ en hoor op sprach/

'T was schandte hoor u mijn lief.

Door zulken zoeten zaak

Lijn.

(Mijn alderlieffte Vzterd) wou 'k dupsent schanden lpen.

Wanneer je wilt zoo kunje weer soo minn'lijk strepen.

Gijs. 'k Bedankje hoor je gunst/ en hoor je goet onthael.

Lijn. Mijn lief / kustme noch eens.

'T is best ik niet langh drael /

Gijs.

Goemorgen waerde lief / boogdesje van mijn leven!

Lijn. Mijn Engel! gaet op dan?

Ik moet u nu begeben.

Gijs.

'T wort laat / 'k moet schepen/maer 't geschiet tegen mijn wil.

Lijn. Moet het zijn troostertje! ep! gaet dan af wat stil.

Gijs. Bedencht my/ altemet s/ ik wensch u wel te baren.

Lijn. Hoor zoo.

Gijs.

Slaapt nu upt/en wilt jou wat bedaren.

'T venster toe.

Gijs, de deur uyt, komt by Freek en zeyt.

Dat was een breugd/wie sturf deur zulken zoet gedep.

Hebje de spe cp al?

Freek. Al

Freek.

Al binnen maet. Draegh ie
Daer nou na! laet ons gaen wy zullense gaan tellen.

Gijs. En ie moet dan daer na een byles ook gaan bestellen
Van dese zoete sloof/maer anders upe edoff/

Freek. Dat meent ik. Wy zijn nou van d' arremoe verlost /
En booz een halles jaer kunnen wy lustig smeeren.

Gijs. Kom boozt. Ik trek dan strax weer aen mijn boere kleeeren:
Ik sloot de boere naem van Gysje weer om barr' /
En geef my nou by haer de naem van Warrenar.
Alleen om dat statijn niet licht my na han jagen /
En Geesje/die een kindt by my heeft.

Freek.

Dat zijn blagen!

Al weer wat aers/hoe kizighjet dus verkeert/en krom?

Gijs. 't verwerp nou Lubberts kleet/en ook mijn adeldom/
En kom nter licht weer in dees buurt gatebertelen.

Freek. Waer 't gelt moet op gemacht/of 't zouje aers vernielen.

Gijs. Dat ik noch heb in 't zin zal ikje strax verstaen/
Daer 't beplig is.

Freek.

Op! kom dan baes je/laet ons gaan.

Gijs. Dat is jou booz.

Freek.

Ik volgh. Wat dunkje van dat schroe sie?

„ Hy maakt hem ellikeen/dat licht verkeerde Boesje /

„ Eerst was 't een boodts gesel/ doen Geesje proefden 't sop/

„ En daer na d' edelman/ doen maechten hy 't rupm op.

„ Derpke brek die mist het meeste van zijn klupten.

Gijs. Wel Freek/volghje my niet?

Freek.

Ik most mijn neus eerst snuften.

't Samen binnen.

Krijn, en Geesje, uyt haer huys.

Krijn. 't is dagh/wat dunkje is dat niet dapper uyt gheslooft?

Gees. Dat jet ambacht zoo hoft / en hadt ik nooit geloof.

Komt altemet seens uyt/maer brengter van jou schijben.

Krijn. 't is wel gezept/en 't zal in mijn gedachten blijven.

Lubbert Roept, van binnen.

Help/dieben in mijn hups/help buren/dieben/moozt.

Krijn. Wat 's dat? waer of ik daer heb dat gerucht gehoozt?

Gees. 't is tot ons buurmans wel/hoe of het hier zal lukken?

Lubbert uyt, in d'eene handt de sak met kopere stukken, die hy by Lijntje bevon-

den hadt, en met d'ander handt zijn dochter by de mou hebbende

Lubb. Jou hoer/jou diebegh/hier/ik sta jou de kop aen stukken.

Waer is mijn ander gelt?

Lijn.

Och Vader/ik heb het niet.

Lubb. Daer 't een is/is het aer/wat is 't datje hier ziet/

Is dat geen gelt.

Gees.

Gebuur/wel hoe maek ie 't soe qualijk?

Sla ie jou Dochter/hout, dat 's zepet te ongalijk.

Wat is hier doch ebeurt?

C

Lubb.

Lubb. Wel vzaegje dat/die pyp
 Heeft my meest al myn gelt ontfolen.
 Lijn. Toost me vyz/
 Och vzienden 't is niet zoo! ep vader toont genade.
 Krijn. Hou Pynman / hoogh ghenoech te veel dat zou haer schaden:
 Hoozt haer eerst/ eerste jou soo heftglijck ontfleekt.
 Lubb. Ik wil dat zp bp eed dan hier de waerheyt spzeekt.
 Lijn. Ik zal. Sint Pieter wil my nimmermeer ontsupten
 De hemel deur/ en d' heylge maget hou my bupten /
 Indien ik dese sak met gelt oolt van u stal;
 Maer hoe ik hier aen quam geschieden bp ghebal.
 Lubb. Hoe quam 't dan bp?
 Gees. Wilt dan jou tooznigheyt betoonen;
 Lijn. Van dese nacht is eelhart hier bp my gekomen /
 En schonk my hooz iets zoets dees' zak met zilber gelt.
 Lubb. Is 't waerheyt?
 Lijn. Och! 't is waer.
 Lubb. Hoe word ik daer ontfelt.
 Heb ip dan al dit gelt van d' Edelman ontfangen?
 Ik ben dan bedurben/ och/ ik wil my straex verhangen.
 Krijn. Hou buurman/ stille wat.
 Lubb. Ik springh strax inde sloot.
 Mijn gelt ewegh. Ich steek myn zelven daat' lijck doot.
 Lijn. Ontneemt hem 't mes/ en houdt hem vzienden.
 Lubb. Ik wil sterben.
 Gees. Wel sulken kleppen scha/en kan jou niet bederven.
 Lubb. Mijn duur versamelt gelt zoo in een nacht ontrooft.
 En ip eerloose bodt/ s' hebt jou wel upt geslooft /
 Ip liet up t lossigheyt/ (zoo 'k loof)/ de deur wylt open/
 En dooz jou ritsheyt/ zonder dieben ingesloopen.
 Lijn. Een vader/ 'k sloot de deur.
 Lubb. Wie weet of d' Edelman
 H ook niet en verlaet.
 Lijn. Ik heb daer verseek' ringh van/
 Dat bp my trouwen sal/
 Krijn. Hou/ Lubbert wilt bedaren.
 Dat ik jou gis't ren gas op renten/ te bewaren/
 Ben ip dat oock al quyt.
 Lubb. Ik heb van jou geen gelt.
 Krijn. Hoe wordt je zinneloos? jou handt het anders melt/
 Dat s' ondertephent hebt/en kunje niet versaken.
 Lubb. Ik seghje 'k kenje niet.
 Krijn. Ik Sal jou dat wel wijs maken.
 Lubb. Och! ik ben bedurben.
 Gees. Ep bedaertje/ setje neer.
 Lubb. Mijn dunck de boose geest die zie ik hier al weer.
 Krijn. Wat geest.
 Lubb.

Lubb.

Krijn. Wat Praetse!

Lubb.

Gees. I heb t'saem t'onsent geweest.

Lijn.

Krijn.

Lubb. Och/op die tijdt lagh ik op 't bedt/en sloop wel sacht.

Nou Lijn bertelt de luy wat dat ik heb vernomen.

Lijn. Hooz: Gistren is hem een qua geest tegen gekomen.

Hem op en top gelijk/die dwongh hem/dat hy my/

Die hy wat t' hups hielt/moest weer stellen los en byp/

En schaffen louter op, en dapper my onthalen/

Of anders moest hy strax met hem ter hellen dalen.

Dit loofde vader hem.

Gees.

Lubb. En dwongh my noch/ dat ik (dees eene nacht) sou maer

Mijn schat ontsloopen/om de byzhept te verlagen;

Ik heb 't gedaan/maar ach! nou mach ik 't my beklagen/

Ik meende al de nacht te waken hooz mijn schat/

Maer 'k wterdt te wonderlyk hooz sulken slaep gebat/

Dat ik mijn oogen niet host langer open houden/

En sloop tot nu toe/ d'heele nacht deur. Ik vertronuwe

De selbe geest die het jou lichtlyk mee verlept.

Krijn. 't Kan wesen. I hebt het licht verkurven; en men zept

Dat Geesten moeten zijn gepaep/ of zo verderben.

Lubb. 'k Salje voldoen/ op dat ik dan gerust mach sterben.

Krijn. De dubbel speelt hier mee/soo byzemt/ik weet niet hoe:

Hy tephende mijn schrift/ hy dzonk/ en byacht 't my toe/

Gelyk als Geesje zach. Hy mocht my meer bezeeg'nen.

'k Moet flus na Heeroom toe/ om my te laten zeeg'nen.

Freek in zijn Schobjaks kleeren, met een brief, uyt.

Freek. Goe morgen vrienden.

Gees.

Krijn. Wat hebje hier te doen.

Freek.

Hier ergens wonen mach een Juffrou Katelijntje?

Krijn. Daer staatse zels.

Freek.

Hoe/ ist dat lleselyk aenschijntje!

Juffrou/ een Jonker/ heeft my (in zijn dienst) geboon

Te groeten u/ daer is een bylef/ 'k begeer geen loon.

Lijn. 't Is wel.

Freek.

'k Verschupl my nu.

Freek gaat aan een zy.

Lubb.

Hier mach 't bedrog in steken.

O ja zo hoort aen jou/ flus laet ikse opbreken.

Lubb.

Lubbert, ontruikt Lijntje de brief, zet zijn bril op, en leestze overluyt.

Luffrou Katelijntje Lubberts.

De Elderman die gy dus met soet en helleg en helich heet, is de Bootgezel, die Geesje over o
laar bestruyt heeft. Ik verzoek, dat je bey jou ongelukken mak anderen wilt helpen drage
en gelooven dat je my van jou leven, geen van beyen weer zult zien. Doch verblift jou in
zak met gelt; en zoo je geraekt bene, en komtraet twee stukken te vallen, Bewaert dat, o
kindje meere koeftren; maer weet, niet-te-min, dat ik jou nooit uyt zal maken datje tot ge
troetelen en deugt; y deuter bey bequaem toe. Zegt Geesje veel goets, en zift gegroet, wa
Luchbegevende Wacchar.

Lijn. Wat gaet my an? ben ik soo bedroogen van een boef.

Gees. Ep my! ik heb een kindt by zulken lichten schoef.

Lijn. O spijt! ik scheur mijn vel? waer ben ik toe gekomen?

Dat soo een saode siel mijn maegdom heeft benomen/

En troost my met het gelt; licht deugt het niet, en sijkt/

Of zulk een balshart met goede zilber was verticht.

Lubb. 't Is altemael verbyot. Zy doen de zak open en vinden kopere penning.

Krijn. 't Is koper! van zijn leven

't Is zulk niet meer gebeurt.

Lijn. Ziet hoe mijn leden heben:

Och Vader! 't is gedaan/ ip raekt jou dochter quijt.

Lijn Swijmt

Lubb. Ja kindt/ mijn dunkt mijn ziel daer ooch al heene quijt.

Krijn. Steltje doch weer gerust; jou geest sal niet meer waren/

Ip hebt hem nu voldaan. Carlijntje wilt bedaren.

Nou Geesje stiltje wat/ ik sal jou altemet.

De beurs wat zalben.

Lubb.

Och! mijn gelt.

Lijn.

Mijn eer.

Geesje.

Datse

Mijn swaerighept wat neer. Sill Lijntje weest te vreden:

Je meugt nou een berfichte vuffers plaats bekleden

Jou daer is rijk genoegh; ip hynge noch wel een man.

Krijn. Kom Lubbert stehje doch gerust, je bent wel van

De ronde goon berzien geen klepntje kan jou schaden.

Lijn. Nu Vader, rijst doch op.

Gees.

En zonder lang beraden.

Lubb. 't troost me noch dat ik heb mijn geest nou heel voldaan.

Gees. Ja/ zet jou drukker zp; en laten wy maar gaan.

Naer onsent slupt de deur, wy zellen daer eens liden.

En spoelen al de smart van 't hart.

Krijn. 't Zal zich wel schikken.

Lubb. Kom lepdine daer na toe.

Gees.

Dat's deur.

Lijn.

Ik volghje na.

Krijn. Sinter Philips berzet jou groot en klepne scha.

Lubbert, Lijntje, Krijn, en Geesje, bidden.

Freek, zich verfteken hebbende, komt uyt en zeyt.

't heb daer 't berflagh al of dat moet ik Gys berklaren.

Nou hier niet langh gebeurt. Dat komt van 's nachts te waren.

Ge Wepsjes/ wacht jou voor een boef die d'eer onsiert.

En overdenk hoe dit bedroggh dus is berziert.

Binnen.

U Y T.

[1662]